

— 'Αμ' αὐτὸ δὲν ἀξίζει τίποτε. Εἶνε περὶ τὸν νὰ τὸ κοβαλῶ εἰς τὴν Φερράραν, διότι εἶμαι ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν κύριον δοῦκα.

Ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος, ὁργισθεὶς, διέταξε τὸν ἀπεσταλμένον νὰ φύγῃ, κατόπιν δὲ ἐχάρισε τὸ ἔργον τοῦ εἰς τὸν ὑπηρέτην τοῦ διὰ νὰ τὸ πωλήσῃ καὶ νὰ προικίσῃ τὰς ἀδελφάς τοῦ μὲ ὅ,τι θὰ ἐκέρδιζεν ἐκ τῆς πωλήσεως.

Ὁ ὑπηρέτης μετέβη εἰς τὴν Γαλλίαν ὁμοῦ μετὰ τοῦ ζωγράφου ντὰλ Μπένε, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ κατόρθωνε νὰ πωλήσῃ τὸν πίνακα εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ Φραγκίσκου Α'.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ γαλλικὴ Αὐλὴ δὲν ἦτο τότε εἰς τὸ

Παρίσι, οἱ δύο πίνακες — τὸ πρωτότυπον δηλαδὴ καὶ τὸ ἀντίγραφον — κατετέθησαν εἰς τὴν οἰκίαν κάποιου Ἰουλιανοῦ Μπονακόρσι, ὅστις κατόπιν ἤρνετο νὰ τοὺς παραδῶσῃ εἰς τοὺς νομίμους κατόχους τῶν.

Αὐτὰ συνέβησαν κατὰ τὸ 1533. Σήμερον τὸ ἀντίγραφον εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεὸν τῆς Φλωρεντίας.

Τὸ πρωτότυπον ἦτο εἰς τὴν βασιλικὴν ἐπαυλιν τοῦ Φοντανεμπλῶ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ', ὁπότε ἀπεφασίσθη νὰ καταστραφῇ, διότι ἐθεωρήθη πολὺ ἀνήθικον. Εὐτυχῶς κατόρθωσαν νὰ τὸ σώσουν καὶ νὰ τὸ μεταφέρουν εἰς τὸ ἐθνικὸν Μουσεὸν τοῦ Λονδίνου, ὅπου εὐρίσκεται μέχρι σήμερον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΕΡΙΦΟΒΗ, συνεσταλμένη φτερουγίζει ἡ ψυχὴ μου ὑπὸ τοὺς θόλους σου!

Ἐλπομένη ἀπὸ τὸ ἄφθαστόν σου μεγαλεῖον, δὲν τολμᾷ ν' ἀναζητήσῃ τὴν μεγάλην θύραν Σου. Φοβεῖται τὸ σὺ ἀκόμῃ ν' ἀντικρύσῃ τὴν Παγκόσμιον Ἀλήθειαν ποῦ παραστέκει — ἀδυσώπητος ἐξε-

λεγκτῆς — ὑπὸ τὰς φωτεινάς ἀψίδας τῆς ὡς παραστάτις, ὥστε ἀναζητεῖ ὅπως εἰσέλθῃ μίαν ἀπὸ τὰς ἑκατὸν τόσας μικροτέρας καὶ πλαγίας θύρας Σου.

Διπλόνει τὰ φτερούγια τῆς ἀπὸ ἐνδόμυχον συγκίνησιν καὶ καταβαίνει τὰ πλατεῖα σκαλιὰ Σου πικραμένη.

Ἐμπρὸς τῆς αἰωρεῖται ἀκόμῃ βαθύχρῳμον, πυκνὸν τὸ σύννεφον τῶν στολισμῶν τὸ παραπέτασμα ἀδιόρατον, ποῦ ἀποκρύπτει ἀπὸ οἶκτον ἰδὼς στοὺς προσκυνητὰς Σου ὁλόκληρον τὸ παρελθόν. Ἀνακόπτει πρὸς στιγμὴν τὸ βῆμα. Συγκρατᾷ μὲ πόνον τὴν ἀναπνοήν.

Ἡ πένθημος ἀνατριχίλα, ποῦ αἰσθάνομαι ν' ἀποναρκῶν ὅλοεν τὸ σῶμα καὶ νὰ ἐπιταχύνῃ τοὺς παλμούς μου, δὲν γεννήθηκεν ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν τῶν γηραιῶν λιθίνων τοίχων Σου, οὔτε ἀπὸ τοῦ καιροῦ τὸ γοργὸν πέρασμα — ἀλλὰ ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τὸ δάκρυ τόσων γενεῶν, ποῦ ἐκυψαν κ' ἐπέρασαν ὑπὸ τοὺς θόλους Σου δεσμώτιδες ἐνὸς ἀθανάτου Ἐθνικοῦ Ἰδανικοῦ... Καὶ ἀκόμῃ ἀπ' τὰ σιγανὰ προανακρούσματα κάθε μυσταγωγίας ἱερᾶς, ποῦ ἀντήχησεν ὑπὸ τὰ τόξα Σου, ἀπὸ τοὺς πρώτους φθόγγους κάθε προσευχῆς πιστοῦ κ' ἀπὸ τὰς τελευταίας λιποψύχους ἀρμονίας τόσων στεναγμῶν κ' εὐχῶν συγχρόνως, ποῦ ἐξεχύθησαν ἀνάμεσα στοὺς τοίχους Σου ἀπὸ ψυχρὰς ὥραις, κ' ἀπὸ τὸν ἀντίλαλον ἀκόμῃ τῆς κατάρας καὶ τοῦ ἀναθέματος, ποῦ διεσκόρπισιν μαῦρα φαντάσματα τοῦ Ἄδου, ὃ καταφύγιον τῆς φρικτῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου!

Καὶ ἐδωρεῦθον στεναγμοί, παράπονα, ὕμνοι εὐχαριστίας καὶ δεήσεων, ἐπῳδαὶ λιτανειῶν καὶ μυστηρίων καὶ ἀπεκρυσταλλώθησαν γύρω-τριγύρω εἰς τὰς βαθύχρῳμες μαρμαρίνας στήλας Σου, εἰς κάθε μιὰ γωνίαν δυσθεώρητον τῶν ὑψηλῶν ἀψίδων Σου, ποῦ ἀπομένει τώρα σκο-

τεινὴ, ἀνήλιος ἢ δέχεται τοῦ ἡλίου τὰς θωπείας ὡς μοναδικὸν τόσων καὶ τόσων βεβηλώσεων, ἀλλὰ καὶ τόσης δόξης, ἀντιστάθμισμα!... Κάθε κολῶνα Σου μαρμαρίνη καὶ εἰς τεράστιος τῆς ζωῆς Σου σπόνδουλος. Ἡμεῖς, εἰς ἔτη ἀριθμοῦμεν τὸν βραχὺν μας βίον καὶ Σὺ μόνῃ εἰς αἰῶνας τόσους, ὅσαι καὶ αἱ ἐπιθλπτικαὶ εἰς ὕψος καὶ εἰς πάχος αὐταὶ στήλαι Σου, ποῦ ἐμποιοῦν ἐκπληξιν εἰς τὸν θεατὴν καὶ συγκρατοῦν ἐκάστη εἰς μιᾶς ἰδιαιτέρας ἐποχῆς τὴν πολυτάραχον ψυχὴν ἡδὴ... βωδὴν ὑπὸ τὴν βαθυπράσινον τοῦ πένθους ἐπιφάνειαν.

Ὅλα, νομίζει τις, πῶς συνεκράτησαν ἐδῶ, εἰς μίαν αἰφνυδίαν φρικν, τῆς ζωῆς τῶν τὴν ἐξέλιξιν. Κι' ἀπέθαναν ἄθαρτα, ἀμετάβλητα, αἰῶνια.

Ἡ παλαιὰ ζωὴ ἔκαμε θέσιν εἰς τὴν νέαν, ἡ ὁποία ὑπείσεδυσε δειλὰ-δειλὰ, παρ' ὅλην τὴν ἰσχὺν τῆς πτέρνας τοῦ κατακτητοῦ καὶ φαίνεται ἀκόμῃ ὡς πρόσφατος, νωπὴ προσδίκην. Οὔτε αὐταὶ αἱ ἡμισβεσμένοι ἱεραὶ εἰκόνες μας, οὔτε αἱ μακραὶ ἐκεῖναι τουρκικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ τὰ ρητὰ τοῦ Κορανίου, ποῦ ἀπεπεράθησαν μὲ τὰ μεγάλα πλαίσιά τῶν νὰ καλύψουν τὰς εἰκόνας, οὔτε ἡ παχυτάτη ψάθα, ποῦ ἀποκρύπτει τὰ ἀθάνατά Σου μάγαρα μ' ἐκπλήσσουν. Ὅλα τὰ εὐρίσκω λογικὰ καὶ φυσικὰ.

...Εἰκόνες πρὸς τί τάχα ἐχρειάζοντο μέσα εἰς τὸν ἀθάνατον ναὸν τῆς Σοφίας τοῦ Ὑψίστου! Εἰκόνων δὲν ἔχει ἀνάγκη ἡ Ἀλήθεια. Τὰ σύμβολα οὐδέποτε τῇ ἦσαν ἀνεκτά. Αὐτὴ θὰ ἐμφανίζεται πάντα γυμνὴ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς Δεῦτ'ας τῆς.

...Τὰ τουρκικὰ ρητὰ εἰμὶν πάντα π ρ ὁ σ θ ε τ α : πίνακες κρεμασμένοι εἰς τοὺς τοίχους... Κάθε ἀνεμος, ποῦ θὰ φυσήσῃ ἐκεῖ μέσα, ἔμπορεῖ νὰ καταρρίψῃ καὶ αὐτά, ὅπως τὰς φωλεὰς κοκκύων, εἰς συντρίμματα.

...Ἡ ψάθα, ποῦ καλύπτει τὸ μαρμαρίνόν Σου δάπεδον, εἶνε ἐν μέσῳ, τὸ ὁποῖον ἐνὶ κάμνει Σὲ νὰ αἰσθάνεσαι ὀλιγώτερον τὸ ὑβριστικὸν τοῦ κατακτητοῦ βῆμα, ἐκεῖνον τὸν ὑποδασάζει ὑψηλότερα, τὸν ἀναγκάζει ἐπὶ τέλος νὰ βαδίσῃ ἀπαξ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὀλίγον ἀπαλὰ, ὥσως ν' ἀφῇ ἰχνη βίας καὶ τὸν ἀνυψώνει ἀκουσίως εἰς ἐν στρώμα ὑψηλότερον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἂν δὲν θὰ κατέλθῃ βέβαια καλλίτερος, τοῦλάχιστον δὲν θ' ἀποβῇ χειρότερος τῆς φύσεώς του.

Καὶ ὅσῳ προχωρῶ κουφότερον ἐπὶ τῆς ψάθας ταύτης, σκέπτομαι ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ποτε νὰ φαντασθῶν μέσον καλλίτερον διὰ νὰ Σὲ

ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὸ μαρτύριον τοῦ ν' ἀκοῖης αἰωνίως τὸν ἀντίπαλον βημάτων ἀλλοπίστον, ἀλλὰ καὶ νὰ καταστείλουν τελειότερον τὴν φοβερὰν, ἀκοίμνητον, τὴν μυριόγλωσσον ἡχὴν Σου, ἢ ὅποια θὰ τοὺς ἡλεγχεν ἀδιακόπως ἀδυσώπητα!

★

Καὶ ἡ ψυχὴ μου ἦδη αὐθορμητῶς φέρεται πρὸς τὸ Ἄδυτόν Σου.

Ὁ ἱερός Σου χῶρος δὲν διασώζει πλέον τὸ εἰκονοστάσιον, οὐδὲ τὴν ἄσβεστον λυχνίαν του... ἐξέλιπε κάθε χαράκωμα ποῦ τὸν διέκρινεν ἀπὸ τὸν λοιπὸν ναόν.

Γέρων λευκόθριξ οὐλεμὰς διγοψάλλει πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ποτὲ Ἱεροῦ Σου, γονατισμένος, στίχους ἐκ τοῦ Κορανίου, ἐνῶ πρὸ τῆς βραχείας κλίμακος τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ προσθέτου ἁμδωνος, ἀναμένει ὁ δεῖχ τὴν ὥραν τοῦ κηρύγματος. Δέκα περίπου πενιχρὰ ἐνδεδυμένοι καὶ στυγνόμορφοι κιατίπνδες παρατεταγμένοι εἰς γραμμὴν, ὅπισθεν μιᾶς στίλης, ἐπαναλαμβάνουν ψάλλοντες ἐν χορῶ περιπαθεστάτα ὅσας εὐχὰς διγοψάλλων ἀπαγγέλλει πρὸ αὐτῶν νεαρός, ὡραιότατος Ἰμάμης, ἐνῶ ὁ μουεζίνης παρὰ τὸν ἀρχαῖον νάρθηκα λαμβάνει ἐκ τοῦ ὀγκώδους μαρμαρίνου πίθου ὕδωρ καὶ ἀπονίπτεται προσημαζόμενος εἰς προσευχήν.

★

Μέσῳ αὐτῶν περιπλανᾶται ἐτι τεθλιμμένη ἡ ψυχὴ μου. Τὴν χειραγωγεῖ μία ἄλλη ὡμορφὴ καὶ προσφιλὴς ψυχὴ.

Εἰς τὸ περὺγισμά των ἀπροόπτως συνεννοῦται ἓνα θρόνημα ἁρμονικόν, ὡς αἰφνιδια ἀνάπαλσις ὅλων ἐκείνων τῶν χορδῶν τῆς ὁμομονίας, ποῦ ἐσίγησαν ἐπὶ αἰῶνας ὑπὸ τοὺς μυστηριώδους

θόλους Σου. Μία λευκὴ περιστερὰ—ἐνδάρκωσις τίς οἶδε ποίου πεθαμμένου Ἰδανικοῦ λευκοῦ!—πετῆ διαγωνίως, διαγράφουσα...σταυρὸν ἀκριβῶς ὑπεράνω τοῦ Ἄδύτου!

Αἱ ψυχαὶ μας ἐννηκαλισμέναι ἦδη, ἀλλήλο-συγκρατούμεναι παρακολουθοῦν, ἀτενίζουσιν τὸ πτηνόν, τὸ ὅποιον ἐν ἀγνοίᾳ του, ἐνῶ ἐξαγνίζει τὸν βεβηλωθέντα χῶρον, ἐνώνει—ὡ γλυκεῖα παρρηγορία!—τὰς σκέψεις καὶ τὰ συναισθήματά μας!

Μία ψυχὴ τόσον ἀγνή ὅσον μιᾶς λευκῆς περιστερᾶς ἦνως τὰς ἀκτῖνας τῶν ματιῶν, τοὺς λογισμοὺς καὶ τοὺς παλμούς μας, τοὺς ἐκράτησεν ὀλίγα δευτερόλεπτα ἀδελφωμένους εἰς ἓν στρώμα ὑψηλότερον καὶ τοὺς ἐταύτισε τόσον πολὺ, ὥστε νὰ ἦνε πειὰ ἀδύνατον νὰ τοὺς ἀποχωρήσῃ δύναμις ἀνθρώπινος...

★

Ὑπὸ τοὺς ἱερούς Σου θόλους, ὧ ναὲ τῆς αἰωνίου Σοφίας, ἀντήλλαξαν τὸν νοερὸν τῆς ἀγάπης ἀσπασμὸν αἱ ψυχαὶ μας.

Δέξου κι' αὐτὸν κι' ἀποκρυστάλλωσέ τον ἀπὸ οἶκτον.

Κι' ἂν δὲν ἀπομείνῃ ἄλλο τι ἐπὶ τῆς γῆς ἀπ' τὴν μεγάλην, τὴν θάνατον αὐτὴν ἀγάπην μας, ποῦ μᾶς συνήσωθεν ἐν τῇ ζωῇ ἀρρήκτως, ἃς ἀποζήσῃ εἰς τοὺς θόλους Σου αἰωγούμενος αὐτὸς μόνος, ὡς σταγὼν παρθενικοῦ δακρύου ἢ ρανις πάναγνος δρόσου...

Ἰσως δὲν εἶνε ἀνάξιος ν' ἀναπληρώσῃ τὸν ἀκοίμνητον ἐκείνον Λύχνον, τὸν ὅποιον Σοὶ ἀπέστέρησαν, ἀφοῦ ὁ φωτοστέφανος τοῦ βαθυτέρου πόνου δὲν θὰ παύσῃ νὰ τὸν περιβάλλῃ ὡς μαρτυρικὸν ἀκτινωτόν.

Κων/πολῖς

ΣΙΒΥΛΛΑ

★ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΑΝ ΠΟΛΙΝ ★

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ^{*)}

Ἄλλ' ὁ Πάπας ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος περισσότερον ἡγάπησε τὸ Φρούριον τοῦτο εἶνε ὁ Ἀλέξανδρος ΣΤ' ὁ γνωστός ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Βοργίας. Μέσα εἰς τὸ Φρούριον βλέπει κανεὶς διχσωζομένην παντοῦ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀπαισίου αὐτῆς οἰκογενείας. Οἱ τοῖχοι μιᾶς τῶν αἰθουσῶν τοῦ Φρουρίου εἶνε γεμάτοι μὲ στολισμένους ἐπὶ μαρμάρου ἐπιγραφὰς «Ἀλέξανδρος ΣΤ' Βοργίας».

Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῶν ἐπιγραφῶν θὰ ἤρκει ἡ ἱστορία ὅπως συνδέσῃ ἀναποσπᾶστως τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Καίσαρα Βοργιαν μὲ τὸ Φρούριον τοῦ Ἀρχαγγέλου.

Μίξ τῶν πρώτων φροντίδων τοῦ Ἀλεξάνδρου ΣΤ' ἦτο νὰ καταστήσῃ τὸ Μαυσωλεῖον τοῦ Ἀδριανοῦ ἀληθὲς φρούριον. Διότι τοῦ ἐχρειάζετο ἐν Φρούριον ἀπὸ τοῦ ὁποίου νὰ ἀμύνεται καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου κρυφίως καὶ ἐν παραβύστῳ νὰ τέλῃ τὰ ὄργια του καὶ τὰς φρικαλεότητας τῶν ἐγκλημάτων του.

*) Τέλος.

Κατὰ τὸ 1492 ἐτροποποίησεν ἐπὶ τὸ στρατηγικώτερον τοῦτο, κατασκευάσας καὶ ὑπόνομον διὰ τῆς ὁποίας καὶ μετέβαιναν ἀπὸ τοῦ Φρουρίου εἰς τὸ Βατικανόν. Ἡ ὑπόνομος αὕτη ἐπαιζεν μέγαν ρόλον εἰς τὰ αἵσχη καὶ τὰ κακοεργήματα τῶν τριῶν τεράτων τῆς οἰκογενείας Βοργία, τοῦ πάπα Ἀλεξάνδρου, τοῦ υἱοῦ του Καίσαρος καὶ τῆς Λουκρητίας.

Τὰ διχσημότερα θύματα τοῦ Βοργίου ἐφυλάκισθησαν εἰς τὸ Φρούριον τοῦ Ἀρχαγγέλου. Ὁ Μανφρέδης, ὁ νεαρός καὶ ἐνδοξος ἥρως τῆς Φλένζας, ἔμεινεν ἐν ἔτος φυλακισμένος ἐκεῖ μέσα. Κατόπιν ἐρρίφθη ζωντανός εἰς τὸν Τίβεριν μὲ μίαν πέτραν εἰς τὸν λαίμῳ.

Ὁ καρδινάλιος Ὀρσίνης, συλληφθεὶς τὴν 2 Ἰανουαρίου 1503 δὲν παρέμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Φρουρίου. Διότι τὴν 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους ὁ καρχελάριος τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου ΣΤ' ἐσημείωνεν εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐκθέσεων τοῦ Φρουρίου τὰ ἐξῆς: «Ὁ σεβασμιώτα-